

VKEde kaasamine standardimisse

Kuidas saavad äriühingud ja standardimisorganisatsioonid aidata tõsta väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete hulgas teadlikkust standarditest, anda neile olulist teavet ja soodustada nende osalust standardimises.

Standardid muudavad elu ettevõtete ja tarbijate jaoks lihtsamaks ja turvalisemaks. Standardid on kasulikud tulemuslikkuse tõstmiseks, tarbijate ja töötajate tervise kaitseks ja turvalisuseks, keskkonna kaitsmiseks ja selleks, et võimaldada ettevõtetel tegutseda kooskõlas oluliste seaduste ja eeskirjadega.

Standardid muudavad uute tehnoloogiate ja innovatsioonide tutvustamise lihtsamaks ning tagavad, et erinevate ettevõtete tarnitavad tooted, koostisosad ja teenused omavahel ühilduksid.

Lisaks aitavad standardid avada uusi turge, võimaldades tarbijatel võrrelda erinevate tarnijate pakumisi, tehes sealjuures noorematele ja väiksematele ettevõtetele konkureerimise suuremate ja vanemate ettevõtetega kergemaks.

Euroopa tasandil arendatakse ühiseid standardeid iga-suguste toodete ja teenuste jaoks, mis esindavad mitmeid sektoreid, nagu kemikaalid, ehitus, energia, toit, tervishoid ja ohutus, majapidamisseadmed, info-tehnoloogia, masinad, telekommunikatsioon ja transport.

Väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid (VKEsid) määratletakse kui firmasid, kus on vähem kui 250 töötajat. Need moodustavad 98% kõigist äridest Euroopas ja annavad ELis tööd enam kui 90 miljonile inimesele. Sellest hoolimata osalevad VKEd standardite arendamises väiksema tõenäosusega kui suuremad ettevõtted.

Et tagada standardite vastavus väikeste ettevõtete vajadustele, tuleb VKEsid standardimistegevusest informeerida ning VKEde huvid peavad olema standardite koostamise, ülevaatuse ja arendamise käigus korralikult esindatud. Olulist rolli mängivad nii standardimisorganisatsioonid kui ka äriühingud¹, eriti VKEde esindajad.

Selles väljaandes on toodud soovitusel seoses äriühingute ja standardimisorganisatsioonide koostööviisidega nii rahvuslikul kui ka Euroopa tasandil, eesmärgiga muuta väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetele standardimisprotsess paremini mõistetavaks ja ligipääsetavamaks.

Need soovitusel põhinevad mitmes Euroopa riigis kinnitust leidnud heade tavade näidetel.

1. Antud kontekstis viitavad äriühingud kõigile liikmepõhistele organisatsioonidele, mis aitavad ja esindavad eraettevõtteid, sealhulgas väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid (VKEsid).

Standardimise muutmine ligipääsetavaks väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEdele): 10 asja, mida äriühingud ja standardimisorganisatsioonid saaksid teha

1 Heade kontaktide ja kommunikatsiooni loomine standardimisorganisatsioonide ja VKEsid esindavate äriühingute vahel.

Pidev infovahetus on vajalik, et äriühingutel oleks standardite ja standardimistegevuste kohta oma liikmete jaoks vajalik teave. Samuti on oluline, et standardimisorganisatsioone teavitataks igas sektoris aktiivselt tegutsevate ettevõtete vajadustest ja probleemidest.

Rahvusliku tasandi äriühingud peaksid püüdma hoida pidevat kontakti rahvuslikku standardimisorganisatsiooni esindava(te) isiku(te)ga, kes vastutavad selle (nende) sektori(te) eest, milles vastav liige aktiivselt tegutseb. Samamoodi peaksid Euroopa tasandi äriühingud olema ühenduses õige(te) inimese(te)ga Euroopa standardimisorganisatsioonidest (CEN, CENELEC ja/või ETSI).

2 Foorumite korraldamine standardimisorganisatsioonide ja VKEsid esindavate äriühingute vahel regulaarse dialoogi pidamiseks.

Juba tegutsevad mitme rahvusliku standardimisorganisatsiooni juures erikomiteed või töörühmad, mis kostavad VKEde vajaduste ja murede eest ning tagavad, et noid võetaks praeguste ja tulevaste standardimistegevuste raames arvesse. Taolised foorumid on kasulikud VKEsid esindavate äriühingutega pideva dialoogi hoidmiseks, infovahetuseks erinevaid sektoreid puudutavate uuemate ja tulevaste arengute vallas, ning selliste küsimuste puudutamiseks, mis on olulised rohkem kui ühele sektorile. Kõige tõhusamalt toimivad foorumid siis, kui kohtutakse regulaarselt.

3 Standardeid ja standardimistegevusi puudutava teabe kogumise ja levitamise koordineerimine.

Igas äriühingus on oluline jälgida lähedalt nende standardite arengut, mis on selle liikmete jaoks olulised, ning koordineerida selle ühingu ja liikmete osalemist standardimistegevustes.

Mitmel äriühingul on erikomiteed, mis vastutavad nende funktsioonide täitmise eest ning tagavad olulise teabe jõudmise oma liikmeteni. Eriti väärtuslik on see VKEde jaoks, kellel sageli puuduvad võimalused jälgida kõiki standarditega seotud muudatusi, mis võivad nende äritegevust mõjutada.

4 Tagamine, et VKEde vajaduste ja soovidega arvestatakse.

Standardimistegevus on tavapärastel avatud kõigi huvigruppide jaoks, kes selles osaleda soovivad. Ent paljudel väikestel äridel puudub võimalus ja/või ressursid standardimisele aktiivselt (või isegi passiivselt) panustada. Seepärast mängivad äriühingud olulist rolli liikmete huvide esindatuse tagamisel neile oluliste standardite arendamisel, koostamisel ja ülevaatusel; seda nii rahvuslikul kui ka Euroopa või rahvusvahelisel tasandil.

5 Olulise teabe kättesaadavaks tegemine iga riigi keel(t)es.

Kulukuse tõttu pole rahvuslikel standardimisorganisatsioonidel alati võimalik tagada, et kõik standardid oleks ametlikus riigikeeles kättesaadavad. Äriühingud saavad siin abiks olla, andes oma liikmetele informatsiooni standardite ja standardimistegevuse kohta ning määrates, milliste standardite tõlkimine tuleks prioriteediks seada.

6 Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks oluliste koolituste organiseerimine.

Mitmeid koolitusi, nagu seminarid või töörühmad, organiseerivad standardimisorganisatsioonid, mis töötavad sageli äriühingutega koos kohalikul, piirkondlikul, rahvuslikul ja Euroopa tasandil. Need koolitused pakuvad VKEdes töötavatele juhtidele ja professionaalidele väärtuslikke võimalusi õppida standardite ja standardimise kohta. Need võivad keskenduda VKEsid või teatud sektoris tegutsevaid ettevõtteid huvitavatele eriteemadele.

7 Praktiliste juhiste loomine äride teavitamiseks sellest, kuidas standardeid kasutada ja rakendada.

Mitmed äriühingud ja tööstusorganisatsioonid koostavad ja avaldavad oma liikmete jaoks juhiseid, et teavitada olulistest standarditest, nende rakendamisest saadavast kasust ja sellest, kuidas neid rakendada. Taolised juhised on väga kasulikud just VKEde jaoks, eriti kui need on kohandatud vastavalt kindlas sektoris tegutsevate äride vajadustele. Samuti aitavad need suurendada üldist teadlikkust ja arusaama standarditest ja standardimisest.

8 E-tööriistade arendamine, et teha VKEdele kättesaadavaks standardeid puudutavat info.

Standardimisorganisatsioonid kasutavad interneti, et muuta ettevõtetele lihtsamaks neile olulise sektori standardeid puudutava teabe leidmine. E-tööriistadega saaksid VKEd õppida ka tulevaste ja toimuvate standardimistegevuste kohta ning osaleda standardikavandite kommenteerimisel. Äriühingutel on vaja tagada, et nende liikmed oleks olemasolevatest tööriistadest teadlikud ning teaksid, kuidas neid maksimaalselt oma kasuks ära kasutada.

9 Nõu ja eriteadmiste andmine, mis vastavad VKEde erivajadustele.

Äriühingud annavad oma liikmetele olulist teavet ja suuniseid kõigil teemadel, mis puudutavad standardeid ja standardimist. Neil on hea positsioon, et tegeleda spetsiifiliste küsimustega ning olla sillaks üksikute ettevõtete ja standardimisorganisatsioonide vahel. Eriti loodavad äriühingutele väiksemad ettevõtted, et saada täpseid vastuseid ja sobivat nõu.

10 Spetsiifilistes sektorites tegutsevatele VKEdele oluliste standardikogumike pakkumine.

Standardimisorganisatsioonid võivad teha koostööd äriühingutega, et pakkuda selliseid teenuseid nagu standardikogumikud, standardipaketid ja standardite abonementteenus, mis on kohandatud VKEde vajadustele ning teevad soovitud standardite ostmise lihtsamaks (ja soodsamaks). Samuti võib standardid ligipääsetavamaks muuta kasutajasõbralik formaat, näiteks taskuformaadis juhendid.

Euroopa standardid: ühisturu äritegevuseks avamine

Standarditel on väga väärtuslik roll Euroopa ühisturul (või Euroopa Majanduspiirkonnas), mis hõlmab kõiki Euroopa Liidu liikmesriike ja mitut naaberriiki. Ühisturu tõhusaks toimimiseks tuleb standardeid harmoneerida, et tooteid ja teenuseid saaks piiriüleselt müüa ja osta.

Euroopa standardile viitab kood „EN“. Euroopa standardeid tunnustatakse kõigis 33 Euroopa riigis, kus on kohustus tühistada kõik rahvuslikud standardid, mis pole Euroopa standardiga kooskõlas. See tähendab, et iga koostisosa, toode või teenus, mis vastab asjassepuutuvale Euroopa standardile, peab olema ka igas osalevas riigis vastuvõetav.

Euroopas on kolm tunnustatud standardimisorganisatsiooni (ESO-t), millel on suutlikkus ja vajalik ekspertiis, et

välja töötada Euroopa standardeid (EN-e). Need organisatsioonid on: CEN (Euroopa Standardimiskomitee); CENELEC (Euroopa Elektrotehnika Standardimiskomitee) ja ETSI (Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituut).

Euroopa standardeid (EN-e) töötatakse välja tehniliste ekspertide poolt, kelle on selleks määratud ärid ja tööstused, uuringuinstituudid, tarbijaja keskkonna-organisatsioonid ja muud sotsiaalsed huvigrupid. Euroopa Standardimiskomitees ja Euroopa Elektrotehnika Standardimiskomitees võetakse need standardid vastu hääletuse teel, kus osalevad rahvuslikud standardimisorganisatsioonid.

Eestis rahvuslikuks standardimisorganisatsiooniks on Eesti Standardikeskus.

See väljaanne on avaldatud VKE standardimisalase abimaterjali (SMEST) projekti raames

Lisateavet projekti kohta leiate aadressilt: www.smest.eu

SMEST-projekti partnerid Euroopas

CEN – Euroopa Standardimiskomitee

**CENELEC – Euroopa Elektrotehnika
Standardimiskomitee**
www.cencenelec.eu

**Euroopa Komisjon – ettevõtluse
peadirektooraat**

[http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/
index_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/index_en.htm)

Euroopa väikeettevõtete portaal

[http://ec.europa.eu/small-business/
index_en.htm](http://ec.europa.eu/small-business/index_en.htm)

**EFTA – Euroopa Vabakaubanduse
Assotsiatsioon**
www.efta.int

**NORMAPME – Euroopa standardimisesindus
käsitööstusele, kaubavahetusele ning
väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele**
www.normapme.eu

**SMEST-projekti partner Eestis on
EVS – Eesti Standardikeskus**
www.evs.ee